

Otázka: Psychopatie a sociopatie

Předmět: Společenské vědy

Přidal(a): Yvona Michaela Knotová

Úvod

Tématem mé seminární práce je Psychopatie a sociopatie. Toto téma jsem si vybrala sama a to proto, že jsem se jím už dříve zabývala v rámci hodin občanské výchovy a ráda bych ho prozkoumala více do hloubky. Dalším důvodem mé volby je fakt, že je psychopatie často zaměňována s různými psychickými poruchami, dokonce používána jako nadávka a jestliže dokáže moje seminární práce změnit názor alespoň těch několika lidí, kteří si ji přečtou, pak jsem ji nepsala zbytečně. Posledním impulzem, který jsem při rozhodování dostala, byl strach, který ve mně psychopatie vyvolává – hodlám se mu bránit vědomostmi, protože když člověk něco ví, ztrácí to nad ním moc.

Ve své práci hodlám čtenářům osvětlit základní principy života psychopatického jedince a seznámit ho s podstatou a druhy tohoto stavu. Ráda bych také vysvětlila rozdíly mezi sociopatem a psychopatem v rámci české i americké psychiatrie, neboť každá z dříve jmenovaných pohlíží na psychopatii a sociopatii jiným způsobem. Budu se také věnovat způsobu, jakým je s jedinci v tomto stavu jednáno ve společnosti a v rámci medicíny. Kromě elektronických zdrojů hodlám použít také zdroje tištěné, například knihy nebo noviny a časopisy, a ústní sdělení MUDr. Jana Čermáka, doktora psychiatrie, jehož důchod pravidelně zpestřuji svými všetečnými dotazy.

Od té doby, kdy jsem naposledy pátrala na internetu po informacích o psychopatii uplynuly již téměř dva roky, proto se chystám zjistit, jestli a co se od té doby změnilo. Stala se psychopatie poruchou? Zemřel některý z psychopatů, a kterých jsem onehdy četla? Přibyl ve vězení nějaký další? Došlo k objasnění situace v případech, kdy nebyla psychopatie potvrzena ani vyvrácena? Na všechny tyto otázky bych chtěla v průběhu práce nalézt odpověď a doufám, že se mi dostane dalších polovičatých informací, které bych mohla přetvořit v otázku v případné další práci.

1 Definice

Na začátku bych ráda podotkla, že ačkoliv se psychopatie řadí pod poruchy, o poruchu ve skutečnosti nejde. Psychopatie je odlišnost, způsobená nefunkčností či neaktivitou několika částí čelního a temenního laloku psychopatova mozku, ne porucha. Poruchy (např. schizofrenie, disociační porucha osobnosti, bipolární porucha...) mohou být léčeny a/nebo vyléčeny, zatímco psychopatie je trvalá a neměnná (nevyléčitelná, chcete-li). Přirovnala bych psychopata k člověku, který se narodil bez nohy; takový jedinec je jiní než ostatní, ale nikoho by nenapadlo ho léčit – není totiž co. Ať už by byla léčba jakákoliv, noha by nenarostla. S psychopatií je to stejné, jen místo nohy schází emoce.

Slovo „psychopatie“ může mít několik významů; dříve se tímto slovem označovala jakákoliv psychická porucha, později se výběr poruch častovaných tímto slovem zúžil pouze na poruchy disociační. Pokud uvážíme podstatu psychopatie jako samostatného prvku, o němž chci hovořit, pak je toto použití paradoxní; psychopatie je mimo jiné unikátní právě tím, že nevylučuje jedince ze společnosti, tudíž nemůžeme říci, že by byla disociační.

Naproti tomu sociopatie, také volně řazena pod poruchy, poruchou skutečně může být. Pokud jde o sociopatii získanou, jedná se o poruchu, pokud je člověk narozen jako sociopat, je, stejně jako psychopat, jen odlišný.

Sociopatie ani psychopatie nejsou zárukou těžké kriminality, většina těchto jedinců žije jako součást běžné populace, aniž by někdo z jejich okolí věděl, že jde o psychicky odlišné lidi. Takovým psychopatům a sociopatům se říká deprivanti, neboli subkriminální jedinci. V případě, že psychopat nebo sociopat spáchá nějaký zločin, je za tento čin naprosto zodpovědný. Tito lidé nejsou šílení ani nepřítelští, jsou si plně vědomi svého jednání a u soudu tedy jejich stav není polehčující okolností.

1.1 V rámci české psychiatrie

V české republice se psychopatie i sociopatie řadí pod poruchy osobnosti. O psychopatii se poté hovoří jako o stavu či kondici a o sociopatii ve všech případech jako o poruše, ačkoliv víme, že poruchou být nutně nemusí.

1.2 V rámci psychiatrie USA

Ve spojených státech amerických je psychopatie podsložkou poruchy zvané antisocial personality disorder[1]. Sociopatie je pak považována za rovnou této poruše. ASPD je porucha osobnosti, která se vyznačuje absencí emocí a morálních zásad, stejně jako psychopatie, na rozdíl od psychopatie jsou ale jejími příznaky také nekontrolovatelné záchvaty vzteku, vysoká agresivita a celkové vyhýbání se společnosti. Jedinec trpící ASPD by tedy u soudu mohl tuto skutečnost využít ve svůj prospěch, což psychopat ani sociopat nemůže.

Američtí psychiatři jsou si tohoto rozdílu vědomi. Studenti lékařských fakult v oboru psychiatrie jsou trénováni v rozpoznávání psychopatie a sociopatie od ASPD.

2 Příčiny vzniku sociopatie a psychopatie

Příčin vzniku sociopatie a psychopatie není mnoho. Obecně vzato bývá psychopatie vrozená nebo vzniká ponerizací (viz. Dědičnost). Případů, kdy nepsychopatický člověk získal skutečnou psychopatii působením nějakých vnějších vlivů, je minimum. Ve většině takových případů jde o špatně diagnostikovanou sociopatii. Ta může být jednak vrozená, jednak získaná, přičemž poměr mezi sociopatií vrozenou a získanou je zhruba 1:2.

2.1 Dědičnost

Zdali jsou psychopatie a sociopatie dědičné poruchy není vědecky prokázáno, většina názorů ovšem dědičnost vylučuje. Faktem je, že pouhých 10% všech psychopatů je schopno založit rodinu a těchto 10% by nebylo schopno být zdrojem existence všech světových psychopatů. Na druhé straně téměř 100% dětí z rodin, kde je jeden z rodičů psychopat, samo vykazuje přítomnost psychopatie. V takových případech jde většinou o ponerizaci, což je proces, při kterém jedinec přejímá (kopíruje) chování i psychický stav od blízké osoby, která na něj má vliv. Vychovává-li tedy psychopatická matka syna, tento syn je již od narození plně vystaven vlivu své matky a považuje její chování za běžné, protože se s jiným nesetkal[2]. Stává se tak psychopatem i v případě, že se sám narodil s plně funkčním mozkem, mozková centra, která u jeho matky nefungují přirozeně, nejsou naprosto využívána, a proto zakrní. Tímto způsobem lze pozitivně působit na děti s vrozenou psychopatií, neboť výchova hraje v jejich životě důležitou roli. Prostřednictvím pevné zdravé výchovy lze psychopatovi vštípit základní principy života ve společnosti. Takový jedinec nadále nebude mít pro takové principy a normy cit, bude je ale ve většině případů respektovat.

Za vyvrácení dědičnosti psychopatie a sociopatie můžeme považovat případ, kdy bylo psychopatické matce odebráno jedno z dvojčat. Sourozenci, který s matkou zůstal, byla v dospělém životě diagnostikována psychopatie, kdežto odebrané dítě vyrostlo v emočně i morálně inteligentního jedince.

2.2 Stres, stresová situace

Tato podkapitola se týká spíše sociopatie (ačkoliv existují i případy, kdy člověk vlivem stresu získal psychopatii). Působení nějakého skutečně silného stresoru může být člověk donucen deaktivovat své citové a morální vnímání (zjednodušeně řečeno musí vypnout své emoce a morálku. Takové působení musí být dlouhodobé, v řádu měsíců a delší. Jako nesporný příklad bych uvedla člověka, který spolu s někým dalším ztroskotal na opuštěném ostrově, pomoc nepřichází, jídlo došlo a druhý trosečník už hladu zemřel. V takové situaci je pro přežití člověka nežádoucí zabývat se svými pocity nebo dilematem, zda je jeho jednání správné nebo ne. Vznik sociopatie je zde obranným systémem člověka, vyvolaný jeho pudem sebezáchovy. Díky absenci emocí a morálních norem se jedinec nakrmí tělem zemřelého trosečníka a zachrání tak vlastní život.

V případě prožití stresové situace se jedná většinou o děti nebo dospívající, protože většina dospělých je schopna nárazové vlny stresu zvládnout. Dítě může být svědkem nějaké stresové situace (vidí zemřít příbuzného nebo vážnou nehodu, při níž někdo zemře nebo se těžce zraní), nebo přímo jejím aktérem (znásilnění, šikana[3]).

3 Jak vypadá psychopat

Většina lidí si představuje psychopata jako slizce vypadajícího člověka, který se plíží kolem a schválně děsí všechny okolo. Pravdou ovšem je, že psychopat vypadá a chová se jako naprosto běžný člověk. Psychopaté jsou totiž neuvěřitelně talentovaní herci, jelikož od narození žijí ve světě, kde jsou všichni kromě nich emočně inteligentní a mají cit pro morálku, musí se tedy naučit tyto věci předstírat.

Psychopat je prázdná schránka, nemá osobnost ani názory, proto tzv. zrcadlí lidi ve svém okolí. Psychopatova taktika spočívá ve zjištění si co nejvíce informací o daném člověku, které poté využívá proti němu, často aniž by o tom výše zmíněná osoba věděla, dokud není příliš pozdě. Lidé, kteří přišli do kontaktu s psychopatem, měli pocit, jako by byl psychopat jejich spřízněná

duše, měl rád stejné věci jako oni, stejné věci rád neměl... ve skutečnosti šlo o zrcadlení, které psychopat využíval k naklonění si těchto lidí. Poté, co psychopat dostane to, po čem toužil, jsou pro něj tito lidé již neužiteční, přítěž. Bez výčitek se jich zbaví a začne pracovat na další oběti.

Psychopaté jsou většinou sexuálně asketičtí, sex využívají jen jako součást získání si přízně oběti.

Psychopaté jsou naprosto nemorální, vlastní morální kodex nemají, morální normy nastavené společností dodržují jen ze zvyku, pokud vůbec. Pokud je psychopat dopaden a usvědčen ze svých činů, často se psychicky zhroutí nebo se pokusí o sebevraždu. Důvodem rozhodně není uvědomění si vlastních činů nýbrž fakt, že mu jeho činy neprošly. Psychopaté jsou narcistní osobnosti a nesnesou být připraveni o představu vlastní nadřazenosti.[4]

Pokud psychopatická osobnost něco dělá, vždy je to zjiště.

Průvodním jevem psychopatie je také chronické lhaní, psychopaté si vymýšlí v téměř každé větě, kterou vypustí z úst. Často také lžou aby se pobavili, neboť psychopaté se neuvěřitelně snadno znudí.

3.1 Rozšíření psychopatie

Rozšíření psychopatů je rovnoměrné po celé planetě. Ačkoliv díky medializaci se může zdát, že největší počet těchto jedinců žije na území Severní Ameriky, není tomu tak.

Přibližně 1% světové populace jsou rození psychopaté, což je zhruba každý devět a devadesátý člověk. 12% populace pak tvoří lidé, kteří jsou vystaveni vlivu psychopata a tudíž přebírají jeho vzorce chování, mluvíme o zhruba každém sedmém jedinci.

Psychopatie je převážně záležitostí mužů. Poměr mužů a žen majících psychopatii je 3:1, což znamená, že na každou ženu psychopatku na světě připadají tři muži psychopaté. Tento fakt je zapříčiněn hormonem testosteronem. Důkaz pak poskytl experiment, při kterém se nepsychopatickým ženám dlouhodobě podávaly vysoké dávky testosteronu. Ve druhé části experimentu pak byly několika lidem, včetně žen pod vlivem testosteronu a několika psychopatům, čtena různá slova, zatímco jejich mozková činnost byla skenována pomocí MRI. Jako první se zúčastněným předčítala slova neutrální, jako např. kámen, židle, obloha apod., poté slova s citovým zabarvením, např. láska, rodina, matka atd. Aktivita některých mozkových center nepsychopatických jedinců prudce stoupla, když došlo na čtení citově zabarvených slov,

zatímco mozková aktivita psychopatů a žen ovlivněných testosteronem zůstala téměř nezměněná. Z toho vyplývá, že ženy, kterým je dlouhodobě podáván testosteron, vykazují známky psychopatického jednání.[5]

3.2 Jak poznat psychopata

Americký psychiatr, Dr. Robert Hare, který se celý život zabývá studiem psychopatie, sestavil seznam bodů, které jsou charakteristické pro psychopatickou osobnost. Tato metoda je používána psychiatry z celého světa. Může být využita i laiky, v takovém případě ovšem funguje, pouze pokud ji osoba používá sama na sebe, jelikož i diplomovaní lékaři mají obtíže s odhalováním psychopatů; pro laika je tedy téměř nemožné efektivně využít tuto metodu na jakoukoliv jinou osobu.

Postup spočívá v tom, že se prochází seznamem bod po bodu. Pokud se vlastnosti uvedené v bodu naprosto určitě u testované osoby vyskytují, přičítají se dva body, pokud se vlastnosti nevyskytují určitě nebo se vyskytují částečně, připíše se jeden bod a pokud se vlastnosti u osoby naprosto určitě nevyskytují, žádný bod se nepřipisuje. Body se poté sečtou a součet prozradí, zdali je testovaná osobnost psychopatická či nikoli. V České Republice se hovoří o psychopatické osobnosti, pokud dosáhla v testu dvaceti pěti bodů nebo více. Psychiatrie USA je benevolentnější; za psychopata jsou lidé považováni až po dosažení třiceti nebo více bodů.

Seznam DR. Roberta Hare:

- Výmluvnost a povrchní šarm
- Přehnané sebevědomí a pocit důležitosti
- Neustálé hledání prožitků, pocit nudy
- Chorobné lhaní
- Podvodné a manipulativní jednání
- Absence svědomí a pocitu viny
- Citová povrchnost
- Chlad, nedostatek empatie
- Příživnický životní styl
- Oslabená sebekontrola
- Promiskuita
- Problematické chování od raného věku

- Absence reálných dlouhodobých cílů
- Impulzivnost
- Nezodpovědnost
- Neschopnost přijmout důsledky vlastního jednání
- Početné manželské (nebo manželství podobné) vztahy
- Kriminalita v mladistvém věku
- Nerespektování pokynů a úkolů
- Různorodá kriminalita
- Od roku 2008 je jedním z bodů na tomto seznamu také Naučení se psychologických postupů a využívání jich

V ojedinělých případech lze psychopata poznat také podle jakýchsi zkratových okamžiků. Ty spočívají v tom, že psychopat zničehonic řekne něco, co by jindy neřekl, většinou jde o pravdu. Manželka Johna Wayne Gacyho[6] uvedla několik případů takových zkratových okamžiků, které zpozorovala u svého manžela, několikrát např. řekl „Podvádím tě, víš?“ zatímco seděl za stolem a jedl.

Zajímavou metodou poznávání psychopatů může být zívání. Psychopaté samozřejmě také zívají, stejně jako všichni lidé, naproti tomu pro ně zívání není nakažlivé. Za nakažlivost empatie, přesněji řečeno zrcadlový neuron, který zrcadlí úkony lidí v jedincově okolí a tím mu pomáhá lépe je pochopit, čili vcítit se do nich. Psychopatův zrcadlový neuron, zodpovědný za empatii, je neaktivní, stejně jako některé části jeho mozku. V důsledku toho se psychopat nemůže vcítovat do ostatních a jejich zívání pro něj tím pádem není nakažlivé. Nedostatkem empatie ovšem netrpí jen psychopaté a sociopaté, zívání není nakažlivé pro jedince trpící poruchami osobnosti, jako je např. autismus, schizofrenie nebo histriónská porucha osobnosti.

4 Druhy psychopatie

Existují čtyři základní druhy psychopatie. Počet případů, kdy se vyskytl jen jeden z těchto druhů je minimální[7]. Absolutně převládající kombinací je psychopatie morální s psychopatií citovou.

4.1 Morální psychopatie

Jde o naprostou absenci morálky. Morální psychopat nemá svědomí ani charakter. Morální psychopatie postupuje jen jedním směrem; morálka chybí, morální psychopatie nezpůsobuje hypermoralitu. O tomto druhu psychopatie pojednává tato seminární práce.

4.2 Citová psychopatie

Citová psychopatie může působit oběma směry; jednak způsobuje naprostý útlum emotivity, jednak ojediněle nutí jedince prožívat své emoce několikanásobně.

4.3 Sexuální psychopatie

Jde o výchylky od sexuálního života, který je považován za běžný pro danou populaci.

4.3.1 Kvantitativní sexuální psychopatie

Kvantitativní sexuální psychopatie se vyznačuje neukojitelnou touhou po sexu. Pokud je kvantitativní sexuální psychopatkou žena, nazýváme jí nymfomankou, muž potom trpí satyriázou.

4.3.2 Kvalitativní sexuální psychopatie

Pod kvalitativní sexuální psychopatii se řadí všechny tzv. úchyvky. Jde o poruchy sexuality vyznačující se tím, že jedinec ke svému uspokojení vyžaduje jiný protějšek nebo situaci, než je pro danou populaci běžný. Mezi neznámější druhy kvalitativní sexuální psychopatie patří např. pedofilie (jedince sexuálně vzrušují malé děti), nekrofilie (k dosažení vzrušení je třeba, aby byl partner naprosto nehybný, často svázaný, v krajních případech mrtvý), gerontofilie (nejčastěji postihuje mladíky, objektem jejich sexuální touhy jsou pak starší ženy), zoofilie (vzrušení při představě nebo realizaci sexu se zvířaty, dále se dělí podle typu vyhledávaného zvířete), voyeurismus (vzrušení při sledování jiných lidí při sexuálním aktu, svlékání apod.), exhibicionismus (jedince vzrušuje, když lidé pozorují jeho), frotérismus (nejčastěji se týká mužů, ti se vzrušují otíráním se o ženy, např. v autobuse) nebo fetišismus (vzrušení přináší boty a

chodidla).

Ještě v minulém století byla kvalitativní sexuální psychopatií i homosexualita. Na začátku 21. století byl sadismus a masochismus uznán za běžný (normální, chcete-li) a neřadí se tedy už pod kvalitativní sexuální psychopatii.

4.4 Sadistická psychopatie

Sadistickému psychopatovi přináší potěšení působit bolest jiným lidem, nejde ovšem o potěšení sexuální. Projevuje se již v raném věku, např. týráním zvířat v dětství.

5 Jak vypadá sociopat

Hlavní rozdíl mezi psychopatem a sociopatem spočívá v morálce. Sociopat vždy má morálku, i když je často pozměněná nebo posunutá. V tomto případě jde o morálku autonomní, tedy o tu, kterou si jedinec určuje sám. Morální člověk je potom takový, který pociťuje následky svých vlastních činů[8]. Heteronomní morálku, tedy tu, kterou stanovuje společnost, sociopat nemusí naprosto považovat za směrodatnou. Pokud tedy existuje člověk, jemuž připadá vražda jiného člověka naprosto v pořádku, ale nedokázal by se podívat sám sobě do očí, pokud by zabitého člověka okradl, stále ještě mluvíme o morální osobě, tedy případně sociopatovi.

Útlum citů a morálky často nastává u sociopatů jen částečně, čímž se dostáváme k tzv. opatrování. Někteří sociopaté jsou emočně fixováni na určitou osobu (většinou jde o matku, méně často pak o otce, jiného příslušníka rodiny nebo přítele) nebo na svou nejbližší rodinu, vůči nimž je dokonale emočně inteligentní a na něž se uplatňuje sociopatova morálka v plné šíři. Tyto osoby pak takový sociopat „opatruje“, což znamená, že je schopen je nezištně milovat, přinášet jim oběti apod. Z hlediska nepsychopatického člověka jsou tyto věci na denním pořádku, pro sociopata je to ovšem záležitost jen těch osob, které jsou v jeho „opatrování“. Při kontaktu s ostatními (neopatrovanými) osobami pak nastává útlum nebo úplná absence citů a morálky.

Většina sociopatů ovšem nikoho „neopatruje“. Potom často nastává následující schéma: Sociopatovy city a morální citění jsou omezená a utlumená (je např. schopen lásky, je to ale láska povrchní a nestálá, není ochoten přinášet pro ni oběti atd.), ať už jedná s kýmkoliv ze svého okolí, blízkými příbuznými či letnými známými.

Ani sociopaté, kteří trpí pouhým útlumem citů nejsou schopni nic cítit vůči lidem, které neznají; v případě např. přírodní katastrofy, o které by sociopat slyšel nebo četl, by se jeho mozková činnost podobala mozkové činnosti psychopata.

Sociopatie se vyskytuje pouze v oblasti citové a morální, sexuální a sadistické odvětví se týká pouze psychopatie.

Vyskytují se i sociopaté, kteří tvrdí, že jsou schopni své emoce a morálku řekněme vypínat a zapínat, či zeslabovat a zesilovat, podle toho, co se jim zrovna hodí. Např. pokud by byl takový sociopat napaden, mohl by teoreticky utlumit svoji morálku a útočníka zabít bez nejmenších výčitek svědomí. Někteří lékaři tento fenomén zkoumali, později byl laiky připisován nájemným vrahům, jeho existence ale nebyla nikdy vědecky potvrzena.

6 „Léčba“

Psychopatie ani sociopatie, pokud jsou vrozené, se nedají léčit, jelikož jde o neměnný stav. Existuje dokonce názor, že by psychopaté neměli být léčeni psychoterapií, neboť jsou schopni prohlédnout psychologické postupy, naučit se je a dále je využívat ve svůj prospěch.[9] Mimo jiné touto cestou psychopaty ani sociopaty změnit nelze, proto lze psychoterapii v rámci těchto stavů považovat za ztrátu času. Psychopatům se podávají medikamenty, které tlumí některé z průvodních jevů psychopatie a sociopatie, např. uklidňující léky proti agresivitě. Pro dětské psychopaty a sociopaty pak existují terapie malováním a hudbou nebo terapie se zvířaty. Poslední jmenovaná je zejména užitečná v rámci práce se sociopatickými jedinci, neboť většina takových jedinců v přítomnosti zvířat téměř nevykazuje známky odlišnosti.

Americký forenzní psychiatr David Phillip Bernstein přišel s nápadem tzv. Scheme Therapy, která by měla být „léčbou neléčitelného“. Na jakých principech tato léčba stojí, není zveřejněno. Pokud by byla Bernsteinova teorie potvrzena, pro psychopatii i sociopatii by to znamenalo změnu; obě tyto odlišnosti by se staly poruchami.

7 Psychopaté a sociopaté v populární kultuře

V populární kultuře se čím dál častěji objevují postavy, trpící různými poruchami, a na své si přijdou i psychopaté. V nejednom filmu či knize je v roli záporného hrdiny obsazen

psychopatický zabiják, který nelítostně kosí jednu oběť za druhou. Mistrem tohoto typu příběhů je americký spisovatel Stephen King neboli král hororů. Diváci i čtenáři tyto knihy a filmy nepochybně ocení, z hlediska psychiatrů už to takový zázrak není. Medializace psychických stavů a poruch často způsobuje dezinformaci populace ohledně daného tématu. Z hlediska mého tématu pak velmi často dochází k označování sociopatie termínem psychopatie. V některých příbězích se také vyskytuje vyléčení psychopata láskou lepší hrdinky, což je z psychiatrického hlediska naprostý nesmysl.

7.1 Příklady psychopatů a sociopatů z populární kultury

7.1.1 Joker z Temného rytíře

Joker[10], ztvárněný Heath Ledgerem, zastával ve filmu úlohu hlavního záporného hrdiny. Ostatními postavami filmu byl několikrát označen jako psychopat, dokonce sám režisér v pozdějším rozhovoru o Jokerovi mluvil jako o psychopatovi, ačkoliv jím ve skutečnosti nebyl. Joker sice vykazoval známky nepřítomnosti emocí a morálky, dokonce několikrát sám podotkl, jak snadno se znudí, ovšem žádný ze svých zločinů nedělal ze zjištěných důvodů. Nikdy sám neuvedl, co ho vede ke zločinu a veškeré návrhy ostatních razantně zamítl. Dokonce spálil miliony dolarů, kvůli kterým několikrát riskoval svůj život. Řekla bych tedy, že byl velmi silně znuděný sociopat.

7.1.2 Klaun Pennywise z knihy To od Stephena Kinga

Pennywise[11], také známý jako TO, byl hlavní zápornou postavou knihy To od mistra hororu Stephena Kinga. Pennywise zabíjel malé děti ve městě Derry ve státě Maine. Z psychologického hlediska byl dokonalým prototypem psychopata; s několika se nejdříve skamarádil, aby si získal jejich důvěru, než je zabil, jedna ze zabitých dívek dokonce Pennywise považovala za nejlepšího kamaráda, trpěl narcistní poruchou – považoval se za nadřazeného všem, velmi snadno se znudil a v takových případech jednak zabíjel děti, jednak „spal“, pokud žádnou vhodnou oběť nenašel. Pro každou z vražd měl nějaký důvod, i když to často byly důvody bizarní.

8 Psychopaté a sociopaté v reálném životě

I v reálném světě, téměř v našem každodenním životě, se můžeme setkat s psychopaty a sociopaty. Většinou o tom vůbec nevíme, což jen potvrzuje, jak výjimečně dobří herci to jsou. Díky své schopnosti šplhat po zádech druhých lidí psychopaté často zastávají vysoké pozice v různých společnostech.

8.1 Případy psychopatů a sociopatů, kteří skutečně existovali

8.1.1 Theodore Robert „Ted“ Bundy[12]

Sexuálně-morální psychopat. Jeho modus operandi spočíval v udeření oběti do hlavy, následném uškrcení a znásilnění oběti – byl nekrofil. Jeho oběťmi byly mladé ženy ve věku 13-25 let, kterých zabil a znásilnil více než třicet. Ve vězení mu byla nejprve diagnostikována bipolární afektivní porucha, později byla diagnóza změněna na psychopatii. Přestože strážé věděly, jak nebezpečný člověk to je, dokázal nalákat do své cely jednoho z dozorců a tam ho zabít. Poté, co ve své cele zabil i jednoho ze spoluvězňů, byl umístěn na samotku dvě patra pod zemí, jejíž stěny byly z neprůstřelného skla, aby nemohlo dojít ke kontaktu s okolím. Pro snadno nudícího se psychopata nemohl nastat horší trest. U soudu byl prohlášen vinným a později popraven elektrikou.

8.1.2 Johnny Wayne Gacy[13]

Trpěl sexuální morální a citovou psychopatií. Za dobu svého působení zabil a/nebo znásilnil přes třicet chlapců ve věku 14 – 21 let. Přivydělával si jako klaun na dětských oslavách, odtud vznikla jeho přezdívka „klaun zabiják“. Spekuluje se, že John Wayne Gacy inspiroval Stephena Kinga k vytvoření klauna Pennywise.

8.1.3 Sir Arthur Ignatius Conan Doyle

Autor Sherlocka Holmese byl sociopatem, což projikoval i do své neznámější postavy. Z knih je jasně patrná nepřítomnost emocí a chladné logické uvažování i v situacích, které jsou rozrušující.

8.1.4 Psychopaté a sociopaté z dějin

Zřejmě největším psychopatem naší historie byl doktor Mengele, který za druhé světové války prováděl nelidské pokusy na lidských bytostech, údajně v zájmu medicíny. Některé zdroje uvádějí, že psychopatem byl i Adolf Hitler, ten ale ve skutečnosti trpěl hystriónskou poruchou, která je s psychopatií snadno zaměnitelná. Méně známou, avšak velmi zajímavou sociopatkou byla Alžběta Báthoryová, maďarská hraběnka, která se údajně koupala v krvi panen ve snaze zachovat si mládí a krásu.

Překvapující může být například zjištění, že Michael Jackson byl sociopatem a prezident George Bush ml. psychopatem.

Závěr

V závěru bych ráda vyjádřila, jak moc jsem si práci užila. Prohloubila jsem si znalosti o mém oblíbeném tématu a dozvěděla se zajímavosti, které jsem předtím netušila. Nedoověděla jsem se bohužel o žádném novém psychopatovi, který by mě zaujal natolik, abych se mu blíže věnovala, na druhou stranu jsem zjistila několik nových informací o psychopatech, kteří mě upoutali už dříve.

Celkově svou práci hodnotím jako užitečnou, nejen z hlediska toho, že bych ráda studovala psychologii, ale také proto, že si ji snad přečte někdo dezinformovaný nebo neinformovaný a pochopí, jak to s psychopatií a sociopatií ve skutečnosti je.

Seznam použitých zdrojů

Tištěné dokumenty:

1 autor

DUTTON, Kevin. *Moudrost psychopatů: Praktická lekce od svatých, špiónů a sériových vrahů*. Praha: Emitos, 2013, 276. ISBN 978-80-87171-36-3.

CLECKEY, Hervey M.. *The Mask of Sanity*. USA: Mosby Medical Library, 1941, ISBN 0-452-25341-1

DRTILOVÁ, Jana. *Vzpoura deprivantů – Nestvůry, nástroje, obrana*. Praha: Galén, 2014, ISBN 978-80-7492-120-9.

2 autoři

BABIAK, Paul; HARE, Robert D.. *Hadi v oblecích: Psychopat jde do práce*. Praha: Academia, 2014, 256. ISBN 978-80-200-2366-7.

3 autoři

SEBAG – MONTEFIORE, Simon; BEW, John; FRAMPTON, Martin. *Netvoři: Příběhy nejdábelštějších žen a mužů historie*. Praha: Fortuna Libri, 2009, 320. ISBN 978-80-7321-468-5

film

Inception [film]. Directed by Mathew BRIGHT. USA: Hamish McAlpine, 2002.

Elektronické dokumenty: (Praktické příklady)

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU. *Sociopatie v dnešní společnosti*[online]. [cit. 31.1.2016]. Dostupný na WWW:

<http://www.miras.cz/seminarky/word/psychologie-sociopatie.doc>

BONN PH.D., Scott A.. *Psychology Today* [online]. [cit. 31.1.2016]. Dostupný na WWW:

<https://www.psychologytoday.com/blog/wicked-deeds/201401/how-tell-sociopath-psychopath>

AUTOR NEUVEDEN. *Ted Bundy (film)* [online]. [cit. 6.3.2016]. Dostupný na WWW:

[https://en.wikipedia.org/wiki/Ted_Bundy_\(film\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Ted_Bundy_(film))

AUTOR NEUVEDEN. *The sexiest popculture psychopaths* [online]. [cit. 6.3.2016]. Dostupný na WWW:

<http://www.wonderwall.com/entertainment/the-sexiest-pop-culture-psychopaths-25479.gallery>

AUTOR NEUVEDEN. *Psychopathy and Antisocial Personality Disorder: A Case of Diagnostic Confusion* – See more at:

<http://www.psychiatrictimes.com/antisocial-personality-disorder/psychopathy-and-antisocial-personality-disorder-case-diagnostic-confusion#sthash.HZacUFc1.dpuf> [online]. [cit. 6.3.2016].

Dostupný na WWW:

<http://www.psychiatrictimes.com/antisocial-personality-disorder/psychopathy-and-antisocial-personality-disorder-case-diagnostic-confusion>

AUTOR NEUVEDEN. *The Psychopaths: The Mask of Sanity* [online]. [cit. 6.3.2016]. Dostupný na WWW: <http://www.cassiopaea.com/cassiopaea/psychopath.htm>

[1] Dále jen jako ASPD

[2] Ženy psychopatky na rozdíl od mužů většinou nejsou schopné udržet si stálého partnera a zůstávají tak často s dítětem samy. Proč se tak děje se zatím nepodařilo objasnit, neboť žen psychopatek existuje jen zanedbatelné množství.

[3] Šikana může být příčinou vzniku sociopatie z hlediska dlouhodobého i krátkodobého. Pokud trvá ubližování dlouhou dobu, jedná se o dlouhodobý stres. Krátkodobá stresová situace v šikaně může vzniknout například v situaci, kdy útočník neodhadne sílu svého útoku a ohrozí oběť na životě.

[4] Např. Otakar Tomek, vrah Anny Janatkové, spáchal sebevraždu ve vazbě poté, co byl obviněn z její vraždy.

[5] Obrázek 1

[6] Viz. Psychopatie a sociopatie v reálném životě

[7] Sexuální psychopatie se jako jediný druh psychopatie může vyskytovat samostatně.

[8] NESBØ, Jo. *Pentagram*. Zlín: Kniha Zlín, 2011, ISBN 978-80-87497-05-0

[9] Viz. Jak poznat psychopata

[10] Obrázek 2

[11] Obrázek 3

[12] Obrázek 4

[13] Obrázek 5

[14] AUTOR NEUVEDEN. *Life as an non-violent psychopath* [online]. [cit. 31.1.2016]. Dostupný na WWW:

<http://www.theatlantic.com/health/archive/2014/01/life-as-a-nonviolent-psychopath/282271/>

[15] AUTOR NEUVEDEN. *cosplay sky* [online]. [cit. 31.1.2016]. Dostupný na WWW:

<http://cosplaysky.com/dark-knight-joker-hexagon-shirt-vest-costume-tailor-made.html>

[16] CKOFFLER. *Deviantart* [online]. [cit. 31.1.2016]. Dostupný na WWW:

<http://www.deviantart.com/art/Albert-Fish-100131595>

[17] SADFLOWERSANDSMOKE. *Deviantart* [online]. [cit. 31.1.2016]. Dostupný na WWW:

<http://www.deviantart.com/art/Ted-fuckin-Bundy-396513798>

[18] KEMP, Joe. *New York Daily News* [online]. [cit. 1.2.2016]. Dostupný na WWW:

<http://www.nydailynews.com/news/national/man-believed-john-wayne-gacy-victim-found-alive-article-1.1553833>